

శైలిరీయ సగంహితా పదపాఠః
పశ్యమ కాణ్ఠే - ప్రథమ ప్రశ్నః

శ్రీ గురుభ్యోనమః॥ హరిః ఓమ్ ॥ సావిత్రాడి । జుహోతి । ప్రసూత్యాఇతిప్ర-
 నూత్యై । చతుర్ధవీతేనేతిచతుః-గృహీతేన । జుహోతి । చతుష్పాదైతిచతుః-పాదః ।
 ప్రశవః । ప్రశూన్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । చతస్రః । దిశః । దిక్షు । ఏవ । ప్రతీతి । తిష్ఠతి ।
 చన్దాగంసి । దేవేభ్యః । అపేతి । అక్రామన్మి । న । వః । అభాగానీ । హవ్యమ్ । ప్రక్త్యామః ।
 ఇతి । తేభ్యః । ఏతత్ । చతుర్ధవీతమితిచతుః-గృహీతమ్ । అధారయన్మి । పురోనువాక్యాయా
 ఇతిపురః-అనువాక్యాయై । యాజ్ఞాయై । దేవతాయై । వషట్కారాయేతివషట్-కారాయ ।
 యత్ । చతుర్ధవీతమితిచతుః-గృహీతమ్ । జుహోతి । చన్దాగంసి । ఏవ । తత్ । ప్రీత్యాతి ।
 తానీ । అస్య । ప్రీతానీ । దేవేభ్యః । హవ్యమ్ । వహన్తి । యమ్ । కామయేత ॥౧॥
 పాపీయాన్ । స్వాత్ । ఇతి । ఏకైకమిత్యేకమ్-ఏకమ్ । తస్య । జుహూయాత్ । ఆహూతి
 భిరిత్యాహూతి-భిః । ఏవ । ఏనమ్ । అపేతి । గృహ్లాతి । పాపీయాన్ । భవతి । యమ్ ।
 కామయేత । వసీయాన్ । స్వాత్ । ఇతి । సర్వాణి । తస్య । అనుద్రుత్యేత్యను-ద్రుత్య ।
 జుహూయాత్ । ఆహూత్యేత్యా-హుత్యా । ఏవ । ఏనమ్ । అభీతి । క్రమయతి । వసీయాన్ ।
 భవతి । అథోఇతి । యజ్ఞస్య । ఏవ । ఏషా । అభిక్రాన్తిరిత్యభి-క్రాన్తిః । ఏతి । వై । ఏషః । యజ్ఞ
 ముఖాదితీయజ్ఞ-ముఖాత్ । ఋధ్యః । యః । అగ్నేః । దేవతాయాః । ఏతి । అష్టా । ఏతానీ ।
 సావిత్రాడి । భవన్తి । అష్టాక్షరేత్యష్టా- అక్షరా । గాయత్రీ । గాయత్రః ॥౨॥ అగ్నిః । తేన ।
 ఏష । యజ్ఞముఖాదితీయజ్ఞ-ముఖాత్ । ఋధ్యః । అగ్నేః । దేవతాయై । న । ఏతి । అష్టా ।
 సావిత్రాడి । భవన్తి । ఆహూతిరిత్యా-హూతిః । నవమీ । త్రివృతమితిత్రి-వృతమ్ । ఏవ ।

యజ్ఞముఖఇతియజ్ఞ-ముఖే । వీతి । యాశయతి । యది । కామయేత । ఛన్దాగ్ంసి । యజ్ఞ
 యశసేనేతియజ్ఞ-యశసేన । అర్చయేయమ్ । ఇతి । ఋచీమ్ । అన్తమామ్ । కుర్వాత్ ।
 ఛన్దాగ్ంసి । ఏవ । యజ్ఞయశసేనేతియజ్ఞ-యశసేన । అర్చయతి । యది । కామయేత
 యజమానమ్ । యజ్ఞయశసేనేతియజ్ఞ-యశసేన । అర్చయేయమ్ । ఇతి । యజాః । అన్తమామ్
 కుర్వాత్ । యజమానమ్ । ఏవ । యజ్ఞయశసేనేతియజ్ఞ-యశసేన । అర్చయతి । ఋచా
 స్తోమమ్ । సమితి । అర్చయ । ఇతి ॥౩॥ అహా । సమృధ్యాఇతినమ్-ఋద్యై । చతుర్భిరీ
 చతుః-భిః । అగ్రీమ్ । ఏతి । దత్తే చత్వారి । ఛన్దాగ్ంసి । ఛన్దాభిరితిఛన్దః-భిః । ఏవ ।
 దేవస్య । త్వా । నవితుః । ప్రసవఇతిప్ర-సవే । ఇతి । అహా । ప్రసూత్యాఇతిప్ర-సూత్య
 అగ్నిః । దేవేభ్యః । నిలాయత । సః । వేణుమ్ । ప్రేతి । అవిశత్ । సః । ఏతామ్ । ఉతిమ్ ।
 అను । సమితి । అచరత్ । యత్ । వేడోః । సుషిరమ్ । సుషిరా । అగ్రీః । భవతి ।
 సయోనిత్వాయేతి సయోని-త్వాయ । సః । యత్రయత్రేతియత్ర-యత్ర । అవసత్ । తత్ ।
 కృష్ణమ్ । అభవత్ । కల్మాషీ । భవతి । రూపసమృధ్యాఇతిరూప-సమృద్యై । ఉభయతః
 క్షూరికృభయతః-క్షూః । భవతి । ఇతః । చ । అముతః । చ । అర్కస్య । అవరుధ్యాఇత్యవ-
 రుద్యై । వ్యామమాత్రీతివ్యామ-మాత్రీ । భవతి । ఏతావత్ । వై । పురుషే । వీర్యమ్ ।
 వీర్యసమ్మితేతివీర్య-సమ్మితా । అపరిమితేత్యపరి-మితా । భవతి । అపరిమితస్యేత్యపరి-
 మితస్య । అవరుధ్యాఇత్యవ-రుద్యై । యః । వనస్సతీనామ్ । ఫలగ్రహిరితిఫల-గ్రహాః । సః ।
 ఏషామ్ । వీర్యావానితివీర్య-వాన్ । ఫలగ్రహిరితిఫల-గ్రహాః । వేణుః । వైణవీ । భవతి ।
 వీర్యస్య । అవరుధ్యాఇత్యవ-రుద్యై ॥౪॥ కామయేతగాయత్రోర్ధయేతిచనవ్నవిగ్ంశతిశ్చ ॥౫॥
 వ్యర్థమితివి-ఋర్థమ్ । వై । ఏతత్ । యజ్ఞస్య । యత్ । అయజా వ్యవేష్యయజా-

దుద్రాక్ ఎవ ॥౭॥ పశూన్ నిర్యాచ్యేతిని-యాచ్య అత్యనే కర్మ కురుతే పూషా
 సయజీతిన-యజా సహ ఇతి అహ పూషా వై అధ్వనామ్ సన్నేతేతినమ్-నేతా
 సమష్ట్యాఇతినమ్-అస్యే పురీషాయతనఇతిపురీష-అయతనః వై ఏషః యత్ అగ్నిః
 అగ్నేయః వై ఏతమ్ అగ్రే దేవతానామ్ సమితి అభరన్నే పుథివ్యా సధస్తాదితి
 సవ-స్థాత్ అగ్నిమ్ పురీష్యమ్ అగ్నిరస్వత్ అచ్య ఇహి ఇతి అహ
 సాయతనమితి స-అయతనమ్ ఎవ ఎనమ్ దేవతాభిః సమితి భరతి అగ్నిమ్
 పురీష్యమ్ అగ్నిరస్వత్ అచ్య ఇమః ఇతి అహ యేన ॥౮॥ సంగచ్ఛతఇతినమ్-
 గచ్ఛత వాజీమ్ ఎవ అస్య వృక్షే ప్రజాపతయఇతిప్రజా-పతయే ప్రతిప్రోచ్యేతిప్రతి-
 ప్రోచ్య అగ్నిః సమ్భుత్యఇతినమ్-భుత్య ఇతి అహః ఇయమ్ వై ప్రజాపతి
 రిషప్రజా-పతిః తస్యా ఏతత్ క్రోత్రమ్ యత్ వర్మీకుః అగ్నిమ్ పురీష్యమ్ అగ్నిరస్వత్
 భరిష్యామః ఇతి వర్మీకవపామితివర్మీక-వపామ్ ఉపేతి తిప్తతే సాక్షాదితిన-అక్షాత్
 ఎవ ప్రజాపతయఇతిప్రజా-పతయే ప్రతిప్రోచ్యేతిప్రతి-ప్రోచ్య అగ్నిమ్ సమితి భరతి
 అగ్నిమ్ పురీష్యమ్ అగ్నిరస్వత్ భరామః ఇతి అహ యేన సజ్గచ్ఛతఇతినమ్-
 గచ్ఛత వాజీమ్ ఎవ అస్య వృక్షే అన్వీతి అగ్నిః ఉషసామ్ అగ్రమ్ ॥౯॥
 అభ్యుత్ ఇతి అహ అనుభ్యాత్యాఇత్యను-భ్యాత్యై ఆగత్యేత్యా-గత్య వాజీ
 అర్చనః అక్రమ్యేత్యా-క్రమ్య వాజిన్నే పుథివీమ్ ఇతి అహ ఇచ్చతి ఎవ
 ఎనమ్ హూర్వయా విన్దతి ఉత్తరయేత్యుత్-తరయా ద్వాభ్యామ్ ఏతి క్రమయతి
 ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై అనురూపాభ్యామిత్యను-రూపాభ్యామ్ తస్మాత్ అనురూపా
 ఇత్యను-రూపాః పశవః ప్రేతి జాయన్తే ద్యౌః తే పృష్ఠమ్ పుథివీ సధస్థమి

నధ-స్థమ్ | ఇతి | అహ | ఏభ్యః | వై | ఏతమ్ | లోకేభ్యః | ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః |
 నమితి | ఐరయత్ | రూపమ్ | ఏవ | అస్య | ఏతత్ | మహిమానేమ్ | వ్యాచష్టఇతివి-
 అచష్టే | వజ్రే | వై | ఏషః | యత్ | అశ్వః | దద్ధిరితిదత్-భిః | అస్యతోదద్ధ్యఇత్యస్యతోదత్-
 భ్యః | భూయాన్ | లోమభిరితిలోమ-భిః | ఉభయాదద్ధ్యఇత్యుభయాదత్-భ్యః | యమ్ |
 ద్విష్యాత్ | తమ్ | అధస్పదమిత్యధః-పదమ్ | ధ్యాయేత్ | పత్రేణ | ఏవ | ఏనమ్ |
 స్మృణుతే || ౧౦ || అహపాపీయానుద్రాదేవయనాగ్రంవజ్రవైసప్తదశచ || ౨ ||

ఉదితి | క్రామ | ఉదితి | అక్రమీత్ | ఇతి | ద్వాభ్యామ్ | ఉదితి | క్రమయతి |
 ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై | అనురూపాభ్యామిత్యను-రూపాభ్యామ్ | తస్మాత్ | అనురూపా-
 ఇత్యను-రూపాః | ప్రకవః | ప్రేతి | జాయన్తే | అపః | ఉపేతి | సృజతి | యత్ర | వై | ఆపః |
 ఉపగచ్ఛన్తిత్యుప-గచ్ఛన్తి | తత్ | ఉపధయః | ప్రతితి | తిప్తన్తి | ఉపధిః | ప్రతితిప్తన్తిరితి
 ప్రతి-తిప్తన్తిః | ప్రకవః | అను | ప్రతితి | తిప్తన్తి | ప్రచూన్ | యజ్ఞః | యజ్ఞమ్ | యజమానః |
 యజమానమ్ | ప్రజాఇతిప్ర-జాః | తస్మాత్ | అపః | ఉపేతి | సృజతి | ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-
 స్థిత్యై | యత్ | అధ్వర్యుః | అనగ్నౌ | ఆహుతిమిత్యా-హుతిమ్ | జుహుయాత్ | అన్తః |
 అధ్వర్యుః || ౧౧ || స్యాత్ | రక్షాగ్ంసి | యజ్ఞమ్ | హన్త్యుః | హిరణ్యమ్ | ఉపాస్యేత్యుప-
 అస్య | జుహోతి | అగ్నివతీత్యగ్ని-వతి | ఏవ | జుహోతి | న | అన్తః | అధ్వర్యుః | భవతి |
 న | యజ్ఞమ్ | రక్షాగ్ంసి | ఘ్నున్తి | జిఘ్రి | అగ్నిమ్ | మనసా | ఘ్నుతేన | ఇతి | అహ |
 మనసా | హి | పురుషః | యజ్ఞమ్ | అభిగచ్ఛతీత్యభి-గచ్ఛతి | ప్రతిక్ష్యన్తమితిప్రతి-
 క్ష్యన్తిమ్ | భువనాని | విశ్వా | ఇతి | అహ | సర్వమ్ | హి | ఏషః | ప్రత్యజ్ఞే | క్షేతి | పృథుమ్ |
 తిరక్యా | పయసా | బృహస్పమ్ | ఇతి | అహ | అల్పః | హి | ఏషః | జాతః | మహాన్ || ౧౨ ||

భవతి । వ్యర్థమ్ । అస్మిమ్ । రథసమ్ । విదానమ్ । ఇతి । అహా । అస్మిమ్ । ప్రిత ।
 అస్మై స్వదయతి । నర్వమ్ । అస్మై స్వదతే । యః ఏవమ్ । వేద । ఏతి । త్వా । అభుర్వి ।
 వచసా ఘృతేన । ఇతి । అహా । తస్మాత్ । యత్ । పురుషః । మనసా । అభిగచ్ఛతీశ్యభి-
 గచ్ఛతి । తత్ । వాదా । వదతి । అరక్షసా । ఇతి । అహా । రక్షసామ్ । అపహత్యాఇత్యప-
 హత్యై । మర్యతీరితిమర్య-తీః । స్పృహయద్వర్షఇతిస్పృహయత్-వర్షః । అగ్నిః । ఇతి ।
 అహా । అపచితిమిత్యప-చితిమ్ । ఏవ । అస్మిన్మి । దదాతి । అపరితిహానిత్యపరితి-భూన్తి ।
 భవతి । యః । ఏవమ్ ॥౧౩॥ వేద । మనసా । తు । వై । తామ్ । అప్తమ్ । అర్హతి ।
 యామ్ । అధ్వర్యుః । అనగ్నై । అహుతిమిత్యా-హుతిమ్ । జాహోతి । మనస్వతీభ్యామ్ ।
 జుహోతి । అహుత్యీరిత్యా-హుత్యీః । అప్త్యై । ద్వాభ్యామ్ । ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై ।
 యజ్జముఖేయజ్జముఖఇతియజ్జముఖే-యజ్జముఖే । వై । త్రియమాణే । యజ్జమ్ । రక్షాగోసి
 జిహ్వాగ్ంసన్తి । ఏతర్హి । ఖలు । వై । ఏతత్ । యజ్జముఖమితియజ్జ-ముఖమ్ । యర్హి ।
 ఏనత్ । అహుతిరిత్యా-హుతిః । అశ్చతే । పరీతి । లిఖతి । రక్షసామ్ । అపహత్యాఇత్యప-
 హత్యై । తిస్సభిరితితిస్స-భిః । పరీతి । లిఖతి । త్రివృదితిత్రి-వృత్ । వై । అగ్నిః । యావాన్ ।
 ఏవ । అగ్నిః । తస్మాత్ । రక్షాగోసి । అపేతి । హన్తి ॥౧౪॥ గాయత్రియా । పరీతి । లిఖతి ।
 తేజః । వై । గాయత్రీ । తేజసా । ఏవ । ఏనమ్ । పరీతి । గృహ్ణతి । త్రిష్టభా । పరీతి ।
 లిఖతి । ఇన్ద్రియమ్ । వై । త్రిష్టక్ । ఇన్ద్రియేణ । ఏవ । ఏనమ్ । పరీతి । గృహ్ణతి ।
 అనుష్ఠభేత్యను-స్థుభా । పరీతి । లిఖతి । అనుష్ఠభిత్యను-స్థుప్ । నర్వాణి । చన్దాగోసి ।
 పరిభూరితిపరి-భూః । పర్యప్త్యాఇతిపరి-అప్త్యై । మధ్యతః । అనుష్ఠభేత్యను-స్థుభా ।
 వాక్ । వై । అనుష్ఠభిత్యను-స్థుప్ । తస్మాత్ । మధ్యతః । వాదా । వదామః । గాయత్రియా ।

ప్రథమయా పరీతి | లిఖతి | అథ | అనుష్టుభేత్యను-స్తుభా | అథ | త్రిష్టుభా | తేజః | వై |
 గాయత్రీ | యజ్ఞః | అనుష్టుగిత్యను-స్తుక్ | ఇన్ద్రియమ్ | త్రిష్టుప్ | తేజసా | చ | ఏవ |
 ఇన్ద్రియేణ | చ | ఉభయతః | యజ్ఞమ్ | పరీతి | గృహ్లాతి || ౧౫ || అన్యోఽధ్వర్యుర్మహాస్సవతి
 యఏవగంహన్తిత్రిష్టుభాతేకోవైగాయత్రీత్రయోదశచ || ౩ ||

దేవస్య | త్వా | సవితుః | ప్రసవతి ప్ర-సవే | ఇతి | ఖనతి | ప్రసూత్యాఇతి
 ప్ర-సూత్యై | అథోఇతి | ధూమమ్ | ఏవ | ఏతేన | జనయతి | జ్యోతిష్మస్తమ్ | త్వా |
 అగ్నే | సుప్రతీకమితిసు-ప్రతీకమ్ | ఇతి | అహ | జ్యోతిః | ఏవ | ఏతేన | జనయతి | సః |
 అగ్నిః | జాతః | ప్రజాఇతిప్ర-జాః | శుచా | అర్చయత్ | తమ్ | దేవాః | అర్ధర్షేనేత్యర్ధ-
 ఋచేన | అశమయన్ | శివమ్ | ప్రజాభ్యఇతిప్ర-జాభ్యః | అహిగంసస్తమ్ | ఇతి | అహ |
 ప్రజాభ్యఇతిప్ర-జాభ్యః | ఏవ | ఏనమ్ | శమయతి | ద్వాభ్యామ్ | ఖనతి | ప్రతిష్ఠిత్యాఇతి
 ప్రతి-స్థిత్యై | అపామ్ | పృష్ఠమ్ | అసి | ఇతి | పుష్కరపర్ణమితిపుష్కర-పర్ణమ్ | ఏతి || ౧౬ ||
 హరతి | అపామ్ | వై | ఏతత్ | పృష్ఠమ్ | యత్ | పుష్కరపర్ణమితిపుష్కర-పర్ణమ్ |
 రూపేణ | ఏవ | ఏనత్ | ఏతి | హరతి | పుష్కరపర్ణేనేతిపుష్కర-పర్ణేన | సమితి | భరతి |
 యోనిః | వై | అగ్నేః | పుష్కరపర్ణమితిపుష్కర-పర్ణమ్ | సయోనిమితిస-యోనిమ్ | ఏవ |
 అగ్నిమ్ | సమితి | భరతి | కృష్ణాజినేనేతికృష్ణ-అజినేన | సమితి | భరతి | యజ్ఞః | వై |
 కృష్ణాజినమితికృష్ణ-అజినమ్ | యజ్ఞేన | ఏవ | యజ్ఞమ్ | సమితి | భరతి | యత్ |
 గ్రామ్యాణామ్ | పశూనామ్ | చర్మణా | సమ్భరేదితీసమ్-భరేత్ | గ్రామ్యాన్ | పశూన్ |
 శుచా | అర్చయేత్ | కృష్ణాజినేనేతికృష్ణ-అజినేన | సమితి | భరతి | అరణ్యాన్ | ఏవ |
 పశూన్ || ౧౭ || శుచా | అర్చయతి | తస్మాత్ | సమాపత్ | పశూనామ్ | ప్రజాయమానానా

మితిప్ర-జాయమానానామ్ । అర్చణ్యాః । ప్రశవః । కనీయాగంసు । శురా హి । ఋత్యా ।
 లోమతః । సమితి । భరతి । అతః । హి । అస్య । మేధ్యమ్ । కృష్టాజినమితికృష్ట-అజినమ్ ।
 చ । పుష్కరపర్ణమితిపుష్కర-పర్ణమ్ । చ । సమితి । స్మణాతి । ఇయమ్ । వై । కృష్టాజిన
 మితికృష్ట-అజినమ్ । అసౌ । పుష్కరపర్ణమితిపుష్కర-పర్ణమ్ । అధ్యామ్ । ఏవ । ఏనమ్ ।
 ఉభయతః । పరీతి । గృహ్లాతి । అగ్నిః । దేవేభ్యః । నిరాయత । తమ్ । అథర్వా । అస్మితి ।
 అపశ్యత్ । అథర్వా । త్వా । ప్రథమః । నిరితి । అమన్తత్ । అగ్నే । ఇతి ॥౧౩॥ అహ
 యః । ఏవ । ఏనమ్ । అన్వపశ్యదిత్యను-అపశ్యత్ । తేన । ఏవ । ఏనమ్ । సమితి ।
 భరతి । త్వామ్ । అగ్నే । పుష్కరాత్ । అధీతి । ఇతి । అహ । పుష్కరపర్ణఇతిపుష్కర-పర్ణే । హి ।
 ఏనమ్ । ఉపక్రితమిత్యుప-క్రితమ్ । అవిన్తత్ । తమ్ । ఉ । త్వా । ద్రధ్యజ్జ్ । ఋషిః । ఇతి ।
 అహ । ద్రధ్యజ్జ్ । వై । అధర్వణః । తేజస్వీ । అసీత్ । తేజః । ఏవ । అస్మిన్మి । ద్రధాతి । తమ్ ।
 ఉ । త్వా । ప్రాధ్యః । వృషో । ఇతి । అహ । హర్షమ్ । ఏవ । ఉదితమ్ । ఉత్తరేదేత్యుత్-
 తరేణ । అభీతి । గృణాతి ॥౧౪॥ చతస్పభిరితిచతస్ప-భిః । సమితి । భరతి । చత్వారి ।
 చన్దాగంసి । చన్దోభిరితిచన్దః-భిః । ఏవ । గాయత్రీభిః । బ్రాహ్మణస్య । గాయత్రః । హి ।
 బ్రాహ్మణః । త్రిష్టుగ్భిరితిత్రిష్టుక్-భిః । రాజస్యస్య । త్రిష్టుభః । హి । రాజస్యః । యమ్ ।
 కామయేత । వసీయాన్ । స్యాత్ । ఇతి । ఉభయాభిః । తస్య । సమితి । భరేత్ । తేజః । చ ।
 ఏవ । అస్మై । ఇన్ద్రియమ్ । చ । సమీచీఇతి । ద్రధాతి । అప్తాభిః । సమితి । భరతి । అప్తాక్తరే
 త్యప్తా-అక్తరా । గాయత్రీ । గాయత్రః । అగ్నిః । యావాన్ । ఏవ । అగ్నిః । తమ్ । సమితి ।
 భరతి । సీద । హోతః । ఇతి । అహ । దేవతాః । ఏవ । అస్మై । సమితి । సాదయతి ।
 సీతి । హోతా । ఇతి । మనుష్యాన్ । సమితి । సీదస్య । ఇతి । వయాగంసి । జనస్య । హి ।

తేస్యః | అగ్రే | అహ్వామ్ | ఇతి | ఆహ | దేవమనుష్యానితిదేవ-మనుష్యాన్ | ఏవ | అస్మై | సగంసన్నానితిసమ్-సన్నాన్ | ప్రేతి | జనయతి || ౨౦ ||

|| ఐవప్రశునితిగృణాతి హాతరితిసప్తవిగంశతిశ్చ || ౪ ||

క్రూరమ్ | ఇవ | వై | అస్యా | ఏతత్ | కరోతి | యత్ | ఖనతి | అపః | ఉపేతి | సృజతి | అపః | వై | శాన్తా | శాన్తాః | ఏవ | అస్మై | శుచీమ్ | శమయతి | సమితి | తే | వాయుః | మాతరిశ్చ | దధాతు | ఇతి | ఆహ | ప్రాణఇతిప్ర-అనః | వై | వాయుః | ప్రాణేనేతిప్ర-అనేన | ఏవ | అస్మై | ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ | సమితి | దధాతి | సమితి | తే | వాయుః | ఇతి | ఆహ | తస్మాత్ | వాయుప్రచ్యుతేవాయు-ప్రచ్యుతా | దివః | వృష్టిః | కురే | తస్మై | చ | దేవి | వషట్ | అస్తు || ౨౧ || తుభ్యమ్ | ఇతి | ఆహ | షట్ | వై | ఋతవః | ఋతుషు | ఏవ | వృష్టిమ్ | దధాతి | తస్మాత్ | సర్వాన్ | ఋతూన్ | వర్షతి | యత్ | వషట్కూర్యా దితివషట్-కూర్యాత్ | యాతయామేతియాత-యామా | అస్య | వషట్కూరఇతివషట్-కారః | స్యాత్ | యత్ | న | వషట్కూర్యాదితివషట్-కూర్యాత్ | రక్షాగంసి | యజ్ఞమ్ | హన్యూష వట్ | ఇతి | ఆహ | పరోక్షమితిపరః-అక్షమ్ | ఏవ | వషట్ | కరోతి | న | అస్య | యాతయామేతియాత-యామా | వషట్కూరఇతివషట్-కారః | భవతి | న | యజ్ఞమ్ | రక్షాగంసి | ఘ్నన్తి | సుజాతఇతిసు-జాతః | జ్యోతిషా | సహ | ఇతి | అనుష్ఠభేత్యను-స్థుభా | ఉపేతి | నహతి | అనుష్ఠభిత్యను-స్థుప్ || ౨౨ || సర్వాణి | ఛన్దాగంసి | ఛన్దాగంసి | ఖలు | వై | అగ్నిః | ప్రియా | తనూః | ప్రియయా | ఏవ | ఏనమ్ | తనువా | పరీతి | దధాతి | వేదుకః | వాసః | భవతి | యః | ఏవమ్ | వేద | వారుణః | వై | అగ్నిః | ఉపనర్ష ఇత్యుష-నర్షా | ఉదితి | ఉ | తిష్ఠ | స్వర్షరేతిసు-అర్షర | ఉర్షు | ఉ | స్వీతి | నః |

ఊతయే | ఇతి | సావిత్రిభ్యామ్ | ఉదితి | తిప్తతి | సవిత్ప్రసూత ఇతి సవిత్ - ప్రసూతః |
 ఏవ | అస్య | ఊర్వామ్ | వరుణమేనిమితి వరుణ - మేనిమ్ | ఉదితి | సృజతి | ద్వాభ్యామ్ |
 ప్రతిష్ఠిత్యా ఇతి ప్రతి - స్థిత్యై | సః | జాతః | గర్భః | అసి || ౨౩ || రోదస్యా | ఇతి | అహ |
 ఇమే ఇతి | వై | రోదసి ఇతి | తయోః | ఏషః | గర్భః | యత్ | అగ్నిః | తస్మాత్ | ఏవమ్ |
 అహ | అగ్ని | చారుః | విభృత ఇతి వి - భృతః | ఓషధీషు | ఇతి | అహ | యదా | హి | ఏతమ్ |
 విభరన్తితి వి - భరన్తి | అథ | చారుతర ఇతి చారు - తరః | భవతి | ప్రేతి | మాతృభ్య ఇతి మాతృ -
 భ్యః | అధీతి | కనిక్రదత్ | గ్రాః | ఇతి | అహ | ఓషధయః | వై | అస్య | మాతరః | తాభ్య |
 ఏవ | ఏనమ్ | ప్రేతి | చ్చావయతి | స్థిరః | భవ | వీద్యు ఇతి వీడు - అభ్యః | ఇతి | గర్తభే |
 ఏతి | సాదయతి || ౨౪ || సమితి | నవ్యాతి | ఏవ | ఏనమ్ | ఏతయా | స్థేమ్ | గర్తభేన |
 సమితి | భరతి | తస్మాత్ | గర్తభః | పశూనామ్ | భారభారితమ ఇతి భారభారి - తమః |
 గర్తభేన | సమితి | భరతి | తస్మాత్ | గర్తభః | అపీతి | అనారే శ ఇత్యనా - లేశే | అతీతి |
 అన్యాన్ | పశూన్ | మేద్యతి | అన్నమ్ | హి | ఏనేన | అర్కమ్ | సమ్మరన్తితి సమ్ - భరన్తి |
 గర్తభేన | సమితి | భరతి | తస్మాత్ | గర్తభః | ద్విరేతా ఇతి ద్వి - రేతాః | సన్ | కనిష్ఠమ్ |
 పశూనామ్ | ప్రేతి | జాయతే | అగ్నిః | హి | అస్య | యోసీమ్ | నిర్దహతీతి నిః - దహతి |
 ప్రజాస్వితీ ప్ర - జాసు | వై | ఏషః | ఏతర్హి | ఆరూఢ ఇత్యా - రూఢః || ౨౫ || సః | ఈశ్వరః |
 ప్రజా ఇతి ప్ర - జాః | శుచా | ప్రదహ ఇతి ప్ర - దహః | శివః | భవ | ప్రజాభ్య ఇతి ప్ర - జాభ్యః |
 ఇతి | అహ | ప్రజాభ్య ఇతి ప్ర - జాభ్యః | ఏవ | ఏనమ్ | శమయతి | మానుషీభ్యః | త్వమ్ |
 అక్లిరః | ఇతి | అహ | మానవ్యః | హి | ప్రజా ఇతి ప్ర - జాః | మా | ద్యావాపృథివీ ఇతి ద్యావా -
 పృథివీ | అభీతి | శూశుచః | మా | అన్తరీక్షమ్ | మా | వనస్పతీన్ | ఇతి | అహ | ఏభ్యః |

ఏవ ఏనమ్ | లోకేభ్యః | శమయతి | ప్రేతి | ఏతు | వాటి | కనిక్రదత్ | ఇతి | ఆహ | వాటి |
 హి | ఏషః | నానదత్ | రాసభః | పశ్యా | ఇతి || ౨౬ || ఆహ | రాసభః | ఇతి | హి | ఏతమ్ |
 ఋషయః | అవదన్ | భరన్ | అగ్నిమ్ | పురీష్యమ్ | ఇతి | ఆహ | అగ్నిమ్ | హి | ఏషః |
 భరతి | మా | ప్రాది | ఆయుషః | పురా | ఇతి | ఆహ | ఆయుః | ఏవ | అస్మిన్ | దధాతి |
 తస్మాత్ | గర్భభః | సర్వమ్ | ఆయుః | ఏతి | తస్మాత్ | గర్భభే | పురా | ఆయుషః | ప్రమీత
 ఇతిప్ర-మీతే | చిద్భతి | వృషా | అగ్నిమ్ | వృషణమ్ | భరన్ | ఇతి | ఆహ | వృషా |
 హి | ఏషః | వృషా | అగ్నిః | అపామ్ | గర్భమ్ || ౨౭ || సముద్రియమ్ | ఇతి | ఆహ |
 అపామ్ | హి | ఏషః | గర్భః | యత్ | అగ్నిః | అగ్నే | ఏతి | యాహి | వీతయే | ఇతి | వై |
 ఇమా | లోకా | వీతి | ఇతామ్ | అగ్నే | ఏతి | యాహి | వీతయే | ఇతి | యత్ | ఆహ |
 అనయోః | లోకయోః | వీత్యాఇతివి-ఇత్యై | ప్రచ్యుతఇతిప్ర-చ్యుతః | వై | ఏషః | ఆయతనా
 దిశ్యా-యతనాత్ | అగతః | ప్రతిష్ఠామితిప్రతి-స్థామ్ | సః | ఏతర్హి | అధ్వర్యుమ్ | చ |
 యజమానమ్ | చ | ధ్యాయతి | ఋతమ్ | సత్యమ్ | ఇతి | ఆహ | ఇయమ్ | వై | ఋతమ్ |
 ఆసౌ || ౨౮ || సత్యమ్ | అనయోః | ఏవ | ఏనమ్ | ప్రతీతి | స్థాపయతి | న | ఆర్తిమ్ | ఏతి |
 ఋచ్చతి | అధ్వర్యుః | న | యజమానః | వరుణః | వై | ఏషః | యజమానమ్ | అభి | ఏతి |
 ఏతి | యత్ | అగ్నిః | ఉపనర్దఇత్యుప-నర్దః | ఓషధయః | ప్రతీతి | గృహ్లాత | అగ్నిమ్ |
 ఏతమ్ | ఇతి | ఆహ | శాస్త్యై | వ్యస్యన్తితివి-అస్యన్ | విశ్వాః | అమతీః | అరాతీః | ఇతి |
 ఆహ | రక్షసామ్ | అపహత్యాఇత్యుప-హత్యై | నిషీదన్తితిని-సీదన్ | సః | అవేతి | దుర్మతిమితి
 దుః-మతిమ్ | హసత్ | ఇతి | ఆహ | ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై | ఓషధయః | ప్రతీతి |
 మోదధ్వమ్ || ౨౯ || ఏనమ్ | ఇతి | ఆహ | ఓషధయః | వై | అగ్నేః | భాగధేయమితిభాగ-

దేయమ్ | తాభిః | ఏవ | ఏనమ్ | సమితి | అర్థయతి | పుష్పావతీరితిపుష్ప-వతిః | సుపిష్పలా
 ఇతిసు-పిష్పలాః | ఇతి | అహ | తస్మాత్ | ఓషధయః | ఫలిమ్ | గృహ్లాన్తి | అయమ్ | వా |
 గర్భః | ఋత్వియః | ప్రత్నమ్ | సదస్థమితిసద-స్థమ్ | ఏతి | అసదక్ | ఇతి | అహ |
 యాభ్యః | ఏవ | ఏనమ్ | ప్రద్యావయతీతిప్ర-ద్యావయతి | తాసు | ఏవ | ఏనమ్ | ప్రతీతి |
 స్తాపయతి | ద్వాభ్యామ్ | ఉపావహరతీత్యుప-అవహరతి | ప్రతీస్థిత్యాఇతిప్రతీ-స్థిత్యై || ౩౦ ||

|| అస్త్వనుష్టువనిసాదయత్యారూఢఃవత్సేతిగర్భమసామేదధ్వన్విచత్వారిగంశర్చ || ౩౧ ||

వారుణః | వై | అగ్నిః | ఉపసర్దఇత్యుప-సర్దః | వీతి | పాజసా | ఇతి | వీతి |
 స్రగ్ంసయతి | సవిశ్యప్రసూతఇతిసవిశ్య-ప్రసూతః | ఏవ | అస్య | విహారీమ్ | వరుణమేవి
 మితివరుణ-మేనిమ్ | వీతి | సృజతి | అపః | ఉపేతి | సృజతి | అపః | వై | శాన్తా |
 శాన్తాభిః | ఏవ | అస్య | శుచీమ్ | శమయతి | తిస్సుభిరితితిస్సు-భిః | ఉపేతి | సృజతి |
 త్రివృదితి త్రి-వృత్ | వై | అగ్నిః | యావాన్ | ఏవ | అగ్నిః | తస్య | శుచీమ్ | శమయతి |
 మిత్రః | సగ్ంస్సృజ్యేతిసమ్-సృజ్య | పృథివీమ్ | ఇతి | అహ | మిత్రః | వై | శివః |
 దేవానామ్ | తేన | ఏవ || ౩౧ || ఏనమ్ | సమితి | సృజతి | శాన్త్యై | యత్ | గ్రామ్యాణామ్ |
 పాత్రాణామ్ | కపాలైః | సగ్ంస్సృజేదితిసమ్-సృజేత్ | గ్రామ్యాణి | పాత్రాణి | శుచా |
 అర్చయేత్ | అర్చకపాలైరిత్యర్చ-కపాలైః | సమితి | సృజతి | ఏతాని | వై | అనుపడవనీ
 యానీత్యనుప-డవనీయాని | తాని | ఏవ | శుచా | అర్చయతి | శర్కరాభిః | సమితి | సృజతి |
 ధృత్వై | అథోఇతి | శన్వాయేతిశమ్-త్వాయ | అజలోమైరిత్యజ-లోమైః | సమితి | సృజతి |
 ఏషా | వై | అగ్నేః | ప్రియా | తనూః | యత్ | అజా | ప్రియయా | ఏవ | ఏనమ్ | తనువా |
 సమితి | సృజతి | అథోఇతి | తేజసా | కృష్ణాజినస్యేతికృష్ణ-అజినస్య | లోమభిరితిలోమ-

భిః నమితి ॥౧౨॥ సృజతి యజ్ఞః వై । కృష్ణాజినమితీకృష్ణ-అజినమ్ । యజ్ఞేన । ఏవ ।
 యజ్ఞమ్ । నమితి । సృజతి । రుద్రాః సమ్మత్యేతీసమ్-భృత్యృ । వృథివీమ్ । ఇతి । అహా ।
 ఏతాః వై ఏవమ్ । దేవతాః అగ్రే నమితి । అభరన్తి । తాభిః । ఏవ ఏనమ్ । నమితి ।
 భరతి మఖస్య । శిరః । అసి । ఇతి । అహా యజ్ఞః । వై మఖా । తస్య ఏతత్ శిరః ।
 యత్ ఉఖా । తస్మాత్ । ఏనమ్ । అహా యజ్ఞస్య । వదేఇతి । స్థః । ఇతి । అహా యజ్ఞస్య ।
 హి । ఏతేఇతి ॥౧౩॥ వదేఇతి । అథోఇతి । ప్రతివృత్త్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై । ప్రేతి । అన్యాభిః ।
 యచ్ఛతి । అన్వీతి । అన్వైః । మన్తయతే మిథునత్వాయేతిమిథున-త్వాయ । త్ర్యుద్ధిమితిత్రి-
 ఉద్ధిమ్ । కరోతి । త్రయః । ఇమే । లోకాః । ఏషామ్ । లోకాసామ్ । అష్టైః । ఛన్దోభిరితిఛన్ద-
 భిః । కరోతి । వీర్యమ్ । వై । ఛన్దాగ్ంసి । వీర్యణ । ఏవ । ఏనామ్ । కరోతి । యజుషా ।
 లిమ్ । కరోతి । వ్యావృత్త్యాఇతివి-అవృత్త్యై । ఇయతీమ్ । కరోతి । ప్రజాపతినేతిప్రజా-
 పతినా । యజ్ఞముఖేనేతియజ్ఞ-ముఖేన । సమ్మితామితిసమ్-మితామ్ । ద్విస్తనామితిద్వి-
 స్తనామ్ । కరోతి । ద్యావాపృథివ్యోరితిద్యావా-పృథివ్యోః । దోహాయ । చతుస్సునామితి
 చతుః-స్తనామ్ । కరోతి । పశూనామ్ । దోహాయ । అష్టాస్తనామిత్యష్టా-స్తనామ్ । కరోతి ।
 ఛన్దసామ్ । దోహాయ । నవాశ్రిమితిసవ-అశ్రిమ్ । అభిచరతఇత్యభి-చరతః । కుర్యాత్ ।
 త్రివృతమితిత్రి-వృతమ్ । ఏవ । వజ్రమ్ । సమ్మత్యేతీసమ్-భృత్యృ । భ్రాతృవ్యాయ । ప్రేతి ।
 హరతి స్తుత్యై । కృత్యాయ । సా మహీమ్ । ఉఖామ్ । ఇతి । నీతి । దధాతి । దేవతాసు ।
 ఏవ ఏనామ్ । ప్రతీతి । స్థాపయతి ॥౧౪॥ తేనైవలోమభిస్సుమేతేఅభిచరతఏకవిగంశతిశ్చ ॥౧౫॥

సప్తభిరితిసప్త-భిః । ధూపయతి । సప్త । వై । శీర్షణ్యః । ప్రాణాఇతిప్ర-అనాః ।
 శిరః । ఏతత్ । యజ్ఞస్య । యత్ । ఉఖా । శీర్షణ్యై । ఏవ । యజ్ఞస్య । ప్రాణానితీప్ర-అనాన్ ।

దధాతి | తస్మాత్ | సప్త | శీర్షస్సు | ప్రాణావతిప్ర-అనా | అక్షయేనేత్యక్య-జీవ | ధూపయతి
 ప్రాణాపత్యఇతిప్రాణా-పత్య | వై | అశ్య | సయోనిత్యాయతీసయోని-త్యాయ | అదితి |
 త్వా | ఇతి | ఆహ | ఇయమ్ | వై | అదితి | అదిత్యా | ఏవ | అదిత్యామ్ | ఖనతి | అస్యా |
 అక్రూరజ్ఞారాయేత్యక్రూరమ్-క్రూరాయున | హి | స్వ | స్వమ్ | హినస్తి | దేవానామ్ | త్వా |
 పత్నీ | ఇతి | ఆహ | దేవానామ్ || ౩౫ || వై | ఏతామ్ | పత్నీయః | అగ్ని | అకుర్వన్ | తాభిః |
 ఏవ | ఏనామ్ | దధాతి | ధిషణా | త్వా | ఇతి | ఆహ | విద్యా | వై | ధిషణా | విద్యాభిః |
 ఏవ | ఏనామ్ | అభీతి | ఇన్ద్రే | గ్వా | త్వా | ఇతి | ఆహ | ధన్యాగేసి | వై | గ్వా | ధన్వీరితి
 ఛన్దః-భిః | ఏవ | ఏనామ్ | శ్రవయతి | వరూశ్రయః | త్వా | ఇతి | ఆహ | హోత్రాః | వై |
 వరూశ్రయః | హోత్రాభిః | ఏవ | ఏనామ్ | పచతి | జనయః | త్వా | ఇతి | ఆహ | దేవానామ్
 వై | పత్నీః || ౩౬ || జనయః | తాభిః | ఏవ | ఏనామ్ | పచతి | పద్మిరితిపట్-భిః | పచతి |
 పట్ | వై | ఋతవః | ఋతుభిరిత్యతు-భిః | ఏవ | ఏనామ్ | పచతి | ద్వి | పచన్తు | ఇతి |
 ఆహ | తస్మాత్ | ద్వి | సంవధ్ధురస్యేతిసమ్-వధ్ధురస్య | సస్యమ్ | పచ్యతే | వారుచీ |
 ఉఖా | అభీద్యేత్యభి-ఇద్ధా | మైత్రియా | ఉపేతి | ఏతి | శాన్త్యై | దేవః | త్వా | సవితా |
 ఉదితి | వపచు | ఇతి | ఆహ | సవితృప్రసూతఇతిసవితృ-ప్రసూతః | ఏవ | ఏనామ్ | బ్రహ్మణా
 దేవతాభిః | ఉదితి | వపతి | అపద్యమానా | పృథివి | ఆశాః | దిశః | ఏతి | పృణ || ౩౭ ||
 ఇతి | ఆహ | తస్మాత్ | అగ్నిః | సర్వాః | దిశః | అను | ఏతి | భాతి | ఉదితి | తిష్ఠ | భువతీ |
 భవ | ఉర్వా | తిష్ఠ | ధ్రువా | త్వమ్ | ఇతి | ఆహ | ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై | అనుర్యమ్
 పాత్రమ్ | అనాచ్ఛుణ్ణమిత్యనా-చ్ఛుణ్ణమ్ | ఏతి | చృణత్తి | దేవత్రేతిదేవ-త్రా | అక్షు | అజ్జీర
 తీత్యజ-జీరత | ఏతి | చృణత్తి | ప్రరమమ్ | వై | ఏతత్ | పయః | యత్ | అజ్జీరయిష్యః-

క్షీరమ్ పరమేణా ఏవ ఏనామ్ పయసా ఏతి | చుదత్తి | యజుషా | వ్యావృత్త్యావతివి-
అవృత్త్యా | ఛన్దోభిరితిఛన్దః-భిః | ఏతి | చుదత్తి | ఛన్దోభిరితిఛన్దః-భిః | వై | ఏషా | త్రియతే |
ఛన్దోభిరితిఛన్దః-భిః | ఏవ | ఛన్దాగ్ంసి | ఏతి | చుదత్తి ||౩౮|| అహదేవానాంవైపత్వీషుడైషా
షట్స ||౩||

ఏకవిగంశత్యత్యక-విగంశత్యా | మామై | పురుషశీర్షమితిపురుష-శీర్షమ్ |
అచ్చ | ఏతి | అమేధ్యా | వై | మాషాః | అమేధ్యమ్ | పురుషశీర్షమితిపురుష-శీర్షమ్ |
అమేధ్యైః | ఏవ | అస్య | అమేధ్యమ్ | నిరవదాయతీనిః-అవదాయ | మేధ్యమ్ | కృత్వా |
ఏతి | హరతి | ఏకవిగంశతిరిత్యక-విగంశతిః | భవన్తి | ఏకవిగంశత్యక-విగంశః | వై |
పురుషః | పురుషస్య | ఆప్స్వి | వ్యర్థమితివి-ఋర్థమ్ | వై | ఏతత్ | ప్రాణైరితిప్ర-అనైః |
అమేధ్యమ్ | యత్ | పురుషశీర్షమితిపురుష-శీర్షమ్ | సప్తధేతీసప్త-ధా | విశృణ్వామితివి-
శృణ్వామ్ | వల్మీకవపామితివల్మీక-వపామ్ | ప్రతి | నీతి | దధాతి | సప్త | వై | శీర్షపణ్డా |
ప్రాణాఇతిప్ర-అనాః | ప్రాణైరితిప్ర-అనైః | ఏవ | ఏనత్ | సమితి | అర్థయతి | మేధ్యశ్చాయేతి
మేధ్య-శ్చాయాయావన్తః ||౩౯|| వై | మృత్యుబన్ధవఇతిమృత్యు-బన్ధవః | తేషామ్ | యమః
ఆధిపత్యమిత్యాధి-పత్యమ్ | పరీతి | ఇయాయ | యమగాథాభిరితియమ-గాథాభిః | పరీతి
గాయతి | యమాత్ | ఏవ | ఏనత్ | వృజ్ఞే | తిస్సుభిరితితిస్సు-భిః | పరీతి | గాయతి | త్రయః
ఇమే | లోకాః | ఏభ్యః | ఏవ | ఏనత్ | లోకేభ్యః | వృజ్ఞే | తస్మాత్ | గాయతే | న | దేయమ్ |
గాథా | హి | తత్ | వృజ్ఞే | అగ్నిభ్యఇత్యగ్ని-భ్యః | పశూన్ | ఏతి | లభతే | కామాః | వై |
అగ్నయః | కామాన్ | ఏవ | అవేతి | రున్తే | యత్ | పశూన్ | న | ఆలభేతేత్యా-లభేత |
అసవరుద్ధావత్యసవ-రుద్ధాః | అస్య ||౪౦|| పశవః | స్తుభ్యః | యత్ | పర్యగ్నికృతానితిపర్యగ్ని-

కృతాన్ . ఉద్భవేతిత్వక-స్థితీ . యజ్ఞవేదసమీతయజ్ఞ-వేదసమ్ . కుర్వాత్ . యత్ .
 స్వస్తిస్తాపయేదితసమ్-స్తాపయత్ . యాతయామానీతయాత-యామాన్ . శీర్షాణి .
 స్థూ . యత్ . ప్రచూన్ . అలభతః-లభత . తేన . ఏవ . ప్రచూన్ . అవేతి . రున్ధే .
 యత్ . పర్యగ్నకృతానితిపర్యగ్న-కృతాన్ . ఉద్భవతీత్వక-స్థుజితీ . శీర్షాణి . అయాతయా
 మత్తాయేత్యయాతయామ-త్తాయ . ప్రాణాపత్యనీతప్రాణా-పత్యన . సమీత . స్తాపయతి .
 యజ్ఞః . వై . ప్రణాపతిరితిప్రణా-పతిః . యజ్ఞీ . ఏవ . యజ్ఞమ్ . ప్రతితి . స్తాపయతి .
 ప్రణాపతిరితిప్రణా-పతిః . ప్రణాపతిప్ర-ణా . అస్థుజిత . సః . రిరిరాసః . అమస్తత . సః .
 ఏతాః . అప్రీరిత్యా-ప్రీః . అపకృత్ . తాధిః . వై . సః . ముఖతః ॥౪౧॥ అత్కాసమ్ . ఏతి .
 అప్రీడిత . యత్ . ఏతాః . అప్రియత్యా-ప్రియాః . భవన్తి . యజ్ఞః . వై . ప్రణాపతిరితి
 ప్రణా-పతిః . యజ్ఞమ్ . ఏవ . ఏతాధిః . ముఖతః . ఏతి . ప్రీణాతి . అపరిమితచన్దసజన్య
 పరిమిత-చన్దసః . భవన్తి . అపరిమితజన్యపరి-మితః . ప్రణాపతిరితిప్రణా-పతిః . ప్రణాపతే
 రితిప్రణా-పతేః . అప్రీ ఊనాతిరిక్వాకూన-అతిరిక్వాః . మిధునాః . ప్రణాత్కాఇతిప్ర-
 ణాత్కే . లోమశమ్ . వై . నామ . ఏతత్ . చన్దః ॥ప్రణాపతేరితిప్రణా-పతేః ॥ప్రశవః .
 లోమశాః . ప్రచూన్ . ఏవ . అవేతి . రున్ధే . సర్వాణి . వై . ఏతాః . రూపాణి . సర్వాణి .
 రూపాణి . అగ్నో . చిత్వ . క్రియన్తే . తస్మాత్ . ఏతాః . అగ్నేః . చిత్వస్య ॥౪౨॥ భవన్తి .
 ఏకవిగ్ంశతిమిత్యేక-విగ్ంశతిమ్ . సామిధేనీరితిసామ్-ఇధేనీః . అన్వితీ . అహ . రుక్ .
 వై . ఏకవిగ్ంశజిత్యేక-విగ్ంశః . రుచమ్ . ఏవ . గచ్ఛతి . అథోఇతి . ప్రతిష్ఠామితిప్రతి-
 స్థామ్ . ఏవ . ప్రతిష్ఠేతిప్రతి-స్థా . హి . ఏకవిగ్ంశజిత్యేక-విగ్ంశః . చతుర్విగ్ంశతిమితి
 చతుః-విగ్ంశతిమ్ . అన్వితీ . అహ . చతుర్విగ్ంశతిరితిచతుః-విగ్ంశతిః . అర్హమాసా

ఇత్య-మాసాః । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరః । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరః । అగ్నిః ।
 వైశ్వానరః । సాక్షాదితీన-అక్షాత్ । ఏవ । వైశ్వానరమ్ । అవేతి । రున్తే । పరాచీ । అన్వితీ ।
 ఆహ । పరాచీ । ఇవ । హి । సువర్ణఇతిసువ-గః । లోకః । నమాః । త్వా । అగ్నే । ఋతవః ।
 వర్ణయన్తు । ఇతి । ఆహ । నమాభిః । ఏవ । అగ్నిమ్ । వర్ణయతి ॥౪౩॥ ఋతుభిరిత్యతు-భిః ।
 సంవత్సరమితిసమ్-వత్సరమ్ । విశ్వా । ఏతి । భాహి । ప్రదిశఇతిప్ర-దిశః । పృథివ్యా ।
 ఇతి । ఆహ । తస్మాత్ । అగ్నిః । నర్వా । దిశః । అను । వీతి । భాతి । ప్రతీతి । ఔహతామ్ ।
 అశ్వినా । మృత్యుమ్ । అస్మాత్ । ఇతి । ఆహ । మృత్యుమ్ । ఏవ । అస్మాత్ । అవేతి । సుదతి ।
 ఉదితి । వయమ్ । తమనః । పరీతి । ఇతి । ఆహ । ప్రాప్యా । వై । తమః । ప్రాప్యాసీమ్ । ఏవ ।
 అస్మాత్ । అవేతి । హన్తి । అగన్తు । జ్యోతిః । ఉత్తమమిత్యుత్-తమమ్ । ఇతి । ఆహ । అసౌ ।
 వై । ఆదిత్యః । జ్యోతిః । ఉత్తమమిత్యుత్-తమమ్ । ఆదిత్యస్య । ఏవ । సాయుజ్యమ్ । గచ్ఛతి ।
 న । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరః । తిష్ఠతి । న । అస్య । త్రీ । తిష్ఠతి । యస్య । ఏతాః ।
 క్రియన్తే । జ్యోతిష్కీమ్ । ఉత్తమామిత్యుత్-తమామ్ । అన్వితీ । ఆహ । జ్యోతిః । ఏవ ।
 అన్వై । ఉపరిష్ఠాత్ । దధాతి । సువర్ణస్యేతిసువ-గస్య । లోకస్య । అనుభ్యాత్వాఇత్యను-
 భ్యాత్వ ॥౪౪॥ యావన్తో-స్యముఖతశ్చిత్త్యస్యవర్ణయత్వాదిత్యో-ష్టావిగంకతిశ్చ ॥౪౫॥

ప్రధిరితిపట్-భిః । దీక్షయతి । పట్ । వై । ఋతవః । ఋతుభిరిత్యతు-భిః । ఏవ ।
 ఏనమ్ । దీక్షయతి । నప్రధిరితిసప్-భిః । దీక్షయతి । సప్త । ఛన్దాగంసి । ఛన్దోభిరితిఛన్దః-
 భిః । ఏవ । ఏనమ్ । దీక్షయతి । విశ్వే । దేవస్య । నేతుః । ఇతి । అనుష్ఠుభేత్యను-స్తుభా ।
 ఉత్తమయేత్యుత్-తమయా । అహోతి । వాక్ । వై । అనుష్ఠుభిత్త్యను-స్తుమ్ । తస్మాత్ । ప్రాణానా-
 మితిప్ర-అనానామ్ । వాక్ । ఉత్తమేత్యుత్-తమా । ఏకస్మాత్ । అక్షరాత్ । అనాష్టమ్ ।

ప్రభుమమ్ | ప్రదమ్ | తస్మాత్ | యత్ | వాచః | అనాప్తమ్ | తత్ | మనుష్యా | ఉపేతి |
 ఉప్తి | పూర్వయా | జుహోతి | పూర్వః | ఇవ | హి | ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః || ౪౫ ||
 ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః | అప్యై | స్యూనయతిని-ఊనయా | జుహోతి | స్యూనాదితిని-
 ఊనాత్ | హి | ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః | ప్రజాఇతిప్ర-జా | అస్మజత | ప్రజానామితిప్ర-
 జానామ్ | సృష్ట్యై | యత్ | అర్చిషీ | ప్రవృత్వాదితిప్ర-వృత్వాత్ | భూతమ్ | అవేతి |
 రున్వీత | యత్ | అద్ధరేషు | భవిష్యత్ | అద్ధరేషు | ప్రేతి | వృద్ధి | భవిష్యత్ | ఏవ | అవేతి |
 రున్వే | భవిష్యత్ | హి | భూయః | భూతాత్ | ద్వాభ్యామ్ | ప్రేతి | వృద్ధి | ద్విపాదితిద్వి-పాత్ |
 యజమానః | ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై | బ్రహ్మణా | వై | ఏషా | యజషా | సమ్మృతేతి
 సమ్-భృతా | యత్ | ఉఖా | సా | యత్ | భిద్యేత | అర్తిమ్ | ఏతి | ఋచ్చేత్ || ౪౬ ||
 యజమానః | హన్యేత | అస్య | యజ్జః | మిత్ర | ఏతామ్ | ఉఖామ్ | తప | ఇతి | ఆహ | బ్రహ్మ
 వై | మిత్రః | బ్రహ్మాన్నే | ఏవ | ఏనామ్ | ప్రతీతి | స్తాపయతి | న | అర్తిమ్ | ఏతి | ఋచ్చతి |
 యజమానః | న | అస్య | యజ్జః | హన్యతే | యది | భిద్యేత | తైః | ఏవ | కపాలైః | సమితి |
 సృజేత్ | సా | ఏవ | తతః | ప్రాయశ్చిత్తిః | యః | గతశ్రీరితిగత-శ్రీః | స్యాత్ | మధిత్వా |
 తస్య | అవేతి | దధ్వాత్ | భూతః | వై | ఏషః | సః | స్వామ్ || ౪౭ || దేవతామ్ | ఉపేతి | ఏతి
 యః | భూతికామైతిభూతి -కామః | స్యాత్ | యః | ఉఖాయై | సమ్మవేదితినమ్-భవేత్ |
 సః | ఏవ | తస్య | స్యాత్ | అతః | హి | ఏషః | సమ్మవతీతినమ్-భవతి | ఏషః | వై |
 స్వయముపారితస్వయమ్-భూః | నామ | భవతి | ఏవ | యమ్ | క్రామయేత | త్రాతృవ్యమ్ |
 అస్మై | జనయేయమ్ | ఇతి | అన్యతః | తస్య | ఆవృత్యేత్యా-వృత్యై | అవేతి | దధ్వాత్ |
 స్థానిదితిస-అర్థాత్ | ఏవ | అస్మై | త్రాతృవ్యమ్ | జనయతి | అమ్మరీషాత్ | అన్నకామ

స్యేత్యన్మ-కామస్య | అవేతి | దద్యాత్ | అప్పురీష | వై | అస్మిమ్ | త్రియతే | సయోనీతి
 స-యోని | ఏవ | అస్మిమ్ || ౧౪ || అవేతి | రున్యే | ముజ్జాన్ | అవేతి | దదాతి | ఊర్క |
 వై | ముజ్జాః | ఊర్కమ్ | ఏవ | అస్మై | అపీతి | దదాతి | అగ్నిః | దేవేభ్యః | నిలాయత | సః |
 క్రుముకమ్ | ప్రేతి | అవిశత్ | క్రుముకమ్ | అవేతి | దదాతి | యత్ | ఏవ | అస్య | తత్ర |
 స్యక్తమిత్తని-అక్తమ్ | తత్ | ఏవ | అవేతి | రున్యే | అజ్యేన | సమితి | యాతి | ఏతత్ | వై |
 అగ్నేః | ప్రీయమ్ | ధామ | యత్ | అజ్యమ్ | ప్రీయత | ఏవ | ఏనమ్ | ధామ్నా | సమితి |
 అర్ధయతి | అథోఽతి | తేజసా || ౧౫ || వైకల్యోమ్ | ఏతి | దదాతి | ఛా | ఏవ | అవేతి |
 రున్యే | శమీమయీమితిశమీ-మయీమ్ | ఏతి | దదాతి | శాన్త్యే | నీద | త్వమ్ | మూతుః |
 అస్యాః | ఉవస్త్వఇత్యువ-స్త్వే | ఇతి | తిస్సుభిరితితిస్సు-భిః | జాతమ్ | ఉపీతి | తిప్తతే | త్రయః |
 ఇమ్ | లోకాః | ఏషు | ఏవ | లోకేషు | అవిదమిత్యా-విదీమ్ | గచ్ఛతి | అథోఽతి | ప్రాదానితి
 ప్ర-అనాన్ | ఏవ | అత్మన్ | ధత్తే || ౧౬ ||

|| ప్రజాపతిర్ముచ్చేధ్వామేవాస్తుంతేజసాచతుస్త్రిగంశచ్చ || ౧౭ ||

న | హ | స్మ | వై | పురా | అగ్నిః | అపరశువృక్షమిత్యపరశు-వృక్షమ్ | దహతి |
 తత్ | అస్మై | ప్రయోగఇతిప్ర-యోగః | ఏవ | ఋషిః | అస్వదయత్ | యత్ | అగ్నే |
 యాని | కాని | చ | ఇతి | సమిధమితిసమ్-ఇధమ్ | ఏతి | దదాతి | అపరశువృక్షమిత్య
 పరశు-వృక్షమ్ | ఏవ | అస్మై | స్వదయతి | సర్వమ్ | అస్మై | స్వదతే | యః | ఏవమ్ |
 వేద | ఔదుమ్బరీమ్ | ఏతి | దదాతి | ఊర్క | వై | ఉదుమ్బరః | ఊర్కమ్ | ఏవ | అస్మై |
 అపీతి | దదాతి | ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః | అగ్నిమ్ | అస్మైత | తమ్ | సృష్టమ్ |
 రక్షగోసి || ౧౮ || అజిఘాగ్ంసన్మి | సః | ఏతత్ | రాక్షోఘ్నుమితిరాక్ష-ఘ్నుమ్ | అపశ్యత్ |

తన । వై । సు । రక్షాగోసి । అపేతి । అవత । యత్ । రాక్షోఘ్నమితిరాక్ష-ఘ్నమ్ । భవతి ।
 అగ్నేః । ఏవ । తన । జాతాత్ । రక్షాగోసి । అపేతి । హన్తి । అశ్వతీమ్ । ఏతి । ద్రధాతి ।
 అశ్వత్యః । వై । వనస్పతీనామ్ । సప్తత్నసాహజితీసపత్న-సాహః । విజిత్యాజితీవి-జిత్యై ।
 వైకజ్యతీమ్ । ఏతి । ద్రధాతి । ఛా । ఏవ । అవేతి । రున్తే । శమీమయ్యామితిశమీ-మయ్యామ్ ।
 ఏతి । ద్రధాతి । శాన్త్యై । సగోంశితమితిసమ్-శితమ్ । మే । బ్రహ్మ । ఉదితి । ఏషామ్ । బ్రాహ్మణాః ।
 అతిరమ్ । ఇతి । ఉత్తమేజత్యుత్-తమ । దిదుమ్పూర్తిఇతి ॥౧౨॥ వాచయతి । బ్రహ్మణా ।
 ఏవ । క్షుకమ్ । సమితి । శ్చతి । క్షుతేఠ । బ్రహ్మ । తస్మాత్ । బ్రాహ్మణః । రాజస్యవానితి
 రాజస్య-వాన్ । అతీతి । అన్యమ్ । బ్రాహ్మణమ్ । తస్మాత్ । రాజస్యః । బ్రాహ్మణవానితి
 బ్రాహ్మణ-వాన్ । అతీతి । అన్యమ్ । రాజస్యమ్ । మృత్యుః । వై । ఏషు । యత్ । అగ్నిః ।
 అమృతమ్ । హిరణ్యమ్ । రుక్మమ్ । అస్తరమ్ । ప్రతీతి । ముఞ్చతే । అమృతమ్ । ఏవ ।
 మృత్యోః । అన్తః । ధత్తే । ఏకవిగ్ంశతినిర్బాధఇత్యేకవిగ్ంశతి-నిర్బాధః । భవతి । ఏకవిగ్ం
 శతిరిత్యేక-విగ్ంశతిః । వై । దేవలోకాఇతిదేవ-లోకాః । ద్వాదశ । మాసాః । పఞ్చ ।
 ఋశవః । త్రయః । ఇమే । లోకాః । అసౌ । ఆదిత్యః ॥౧౩॥ ఏకవిగ్ంశఇత్యేక-విగ్ంశః ।
 ఏతావన్తః । వై । దేవలోకాఇతిదేవ-లోకాః । తేభ్యః । ఏవ । బ్రాతృవ్యమ్ । అన్తః । ఏతి ।
 నిర్బాధైరితీనిః-బాధైః । వై । దేవాః । అసురాన్ । నిర్బాధఇతినిః-బాధే । అకుర్వత । తత్ ।
 నిర్బాధానామితినిః-బాధానామ్ । నిర్బాధత్వమితినిర్బాధ-త్వమ్ । నిర్బాధీతినిః-బాధీ ।
 భవతి । బ్రాతృవ్యాన్ । ఏవ । నిర్బాధఇతినిః-బాధే । కురుతే । సావిత్రియా । ప్రతీతి ।
 ముఞ్చతే । ప్రసూత్యాజితీప్ర-సూత్యై । నక్తోషాసా । ఇతి । ఉత్తరయేత్యుత్-తరయా ।
 అహోరాత్రాభ్యామిత్యహః-రాత్రాభ్యామ్ । ఏవ । ఏనమ్ । ఉదితి । యచ్ఛతే । దేవాః ।

అగ్నిమ్ । ధారయన్తు । ద్రవిణోదాతిద్రవిణః- దాః । ఇతి । అహ । ప్రాణాతిప్ర-అనాః ।
 వై । దేవాః । ద్రవిణోదాతిద్రవిణః-దాః । అహోరాత్రాభ్యామిత్యహః-రాత్రాభ్యామ్ ।
 ఏవ ఏనమ్ । ఉద్యత్యత్యుత్-యత్య ॥౧౫॥ ప్రాణైరితిప్ర-అనైః । దాధార । అసీనః । ప్రతీతి
 ముచ్చతే । తస్మాత్ । అసీనాః । ప్రాణాతిప్ర-ణాః । ప్రతి । జాయన్తే । కృష్టాజినమితి
 కృష్ట-అజినమ్ । ఉత్తరమిత్యుత్-తరమ్ । తేజః । వై । హిరణ్యమ్ । బ్రహ్మ । కృష్టాజినమితి
 కృష్ట-అజినమ్ । తేజసా । చ । ఏవ ఏనమ్ । బ్రహ్మణా । చ । ఉభయతః । పరీతి । గృహ్లాతి ।
 పదుద్యామమితిపట్-ఉద్యామమ్ । శిక్యమ్ । భవతి । పట్ । వై । ఋతవః । ఋతుభి
 రిత్వతు-భిః । ఏవ ఏనమ్ । ఉదితి । యచ్చతే । యత్ । ద్వాదశోద్యామమితిద్వాదశ-
 ఉద్యామమ్ । సంవత్సరేణేతిసమ్-వత్సరేణ । ఏవ మౌఞ్మమ్ । భవతి । ఊర్క । వై ।
 ముఞ్జాః । ఊర్కా । ఏవ । ఏనమ్ । సమితి । అర్తయతి । సువర్ణాతిసు-పర్ణః । అసి ।
 గరుత్మాన్ । ఇతి । అవేతి । ఈక్షతే । రూపమ్ । ఏవ । అస్య । ఏతత్ । మహిమానమ్ ।
 వ్యాచస్తాతివి-అచస్తే । దివమ్ । గచ్ఛ । సువః । పత । ఇతి । అహ । సువర్ణమితిసువః-
 గమ్ । ఏవ । ఏనమ్ । లోకమ్ । గమయతి ॥౧౫॥

॥ రక్షాగ్ంస్యోదుమ్పూరిఆదిత్యఉద్యత్యసజ్చతుర్విగ్ంశతిశ్చ ॥౧౦॥

సమీర్థాతిసమ్-ఇద్ధః । అజ్ఞాన్న్ । కృదరమ్ । మతీనామ్ । పుత్రమ్ । అగ్నే ।
 మధుమదితిమధు-మత్ । పిన్సమానః ॥ వాజీ । వహన్న్ । వాజినమ్ । జాతవేదఇతిజాత-
 వేదః । దేవాసామ్ । ప్రక్షి । ప్రియమ్ । ఏతి । సదస్థమితిసద-స్థమ్ ॥ పుత్రేన । అజ్ఞాన్న్ । సమితి
 పథః । దేవయానానితిదేవ-యానాన్ । ప్రజ్ఞానన్నితిప్ర-జ్ఞానన్న్ । వాజీ । అవీతి । ఏతు ।
 దేవాన్ ॥ అన్వితీ । త్వా । సప్తే । ప్రదిశతిప్ర-దిశః । సచన్తామ్ । స్వధామితిస్వ-ధామ్ ।

అన్యై యజమానాయ | ధేహి || ఈద్యః | చ | అసి | వస్త్వః | చ | వాతిన్మ | అతుః | చ | అసి |
 మేద్యః | చ | సప్తే || అగ్నిః | త్వా || ౧౬ || దేవైః | వసుభిరితివసు-భిః | సజోషాఇతిస-జోషాః
 ప్రీతమ్ | వహ్నమ్ | ప్రహతు | జాతవేదాఇతిజాత-వేదాః || స్వీర్ణమ్ | ఇర్హివా | సుష్పరీమతి
 సు-స్తరీమ | అప్తాణా | ఉరు | వృథు | ప్రథమానమ్ | వృథివ్యామ్ || దేవేభిః | యుక్తమ్ |
 అదితిః | సజోషాఇతిస-జోషాః | న్యోనమ్ | కృత్వానా | సువిశే | దదాతు || ఏతా | ఉ |
 వః | సుభగాఇతిసు-భగాః | విశ్వరూపాఇతివిశ్వ-రూపాః | వీతి | పక్షాభిరితిపక్ష-భిః |
 శ్రయమాణాః | ఉదితి | అతైః || ఋష్యా | సతిః | కవషః | శుమ్ముమానా | ద్వారః |
 దేవీః | సుప్రాయణాఇతిసు-ప్రాయణాః | భవన్తు || అన్తరా | మిత్రావరుజేతిమిత్రా-
 వరుణా | చరన్తిఇతి | ముఖమ్ | యజ్ఞానామ్ | అభీతి | సంవిదానేఇతిసమ్-విదానే || ఉషాసా
 వామ్ || ౧౭ || సుహిరణ్యేఇతిసు-హిరణ్యే | సుశిర్షేఇతిసు-శిర్షే | ఋతస్య | యోసో | ఇహ
 సారయామి || ప్రథమా | వామ్ | సరథినేతిస-రథినా | సువర్ణేతిసు-వర్ణా | దేవో | పశ్యన్తా
 భువనాని | విశ్వా || అపీప్రయమ్ | చోదనా | వామ్ | మిమానా | హోతారా | జ్యోతిః | ప్రదిశేతి
 ప్ర-దిశా | దిశన్తా || ఆదిత్యైః | నః | భారతీ | వప్తు | యజ్ఞమ్ | సరస్వతీ | సహ | రుద్రైః | నః |
 అవీత్ || ఇదా | ఉపహూతేత్యుప-హూతా | వసుభిరితివసు-భిః | సజోషాఇతిస-జోషాః |
 యజ్ఞమ్ | నః | దేవీః | అమృతేషు | ధత్త || త్వష్టా | వీరమ్ | దేవకామమితిదేవ-కామమ్ |
 జజాన | త్వష్టః | అర్వా | జాయతే | ఆచుః | అశ్వః || ౧౮ || త్వష్టా | ఇదమ్ | విశ్వమ్ |
 భువనమ్ | జజాన | బహోః | కర్తారమ్ | ఇహ | యక్షి | హోతః || అశ్వః | పృథేన |
 త్వస్యా | సమక్రబితిసమ్-అక్రః | ఉపేతి | దేవాన్ | ఋతుశఇత్యతు-శః | పాథః | ఏతు ||
 వసస్వతీః | దేవలోకమితిదేవ-లోకమ్ | ప్రజానన్తిప్ర-జానన్తి | అగ్నినా | హవ్యా |

స్వర్గతానీ । వర్ణకా । ప్రజాపతేరితప్రజా-పతేః । తపసా । వాపుధానః । సద్యః । జాతః ।
 కథిష్యే । యజ్ఞమ్ । అగ్నిమ్ ॥ స్వాహాకృతనేతిస్వాహా- కృతేన । హవిషా । పురోగాఢతిపుర-
 గా । యాహి । సాధ్యా । హవిః । అదస్తు । దేవాః ॥ ౧౯ ॥

॥ అగ్నిష్టావామశ్వేద్విచత్వారిగంకచు ॥ ౧౦ ॥

॥ సావిత్రాణివ్యర్థముత్పామదేవస్యఖసతిక్రూరంవారుణస్సుప్తభిరీకవిగంకత్యాప్తద్భిర్ను
 హస్త్వనమద్ధోఅజ్ఞాన్నీకారక ॥ ౧౧ ॥

॥ సావిత్రాణ్యుత్పామక్రూరంవారుణఃపశవస్త్వర్నుహస్త్వనవపజ్ఞాకత్ ॥ ౧౯ ॥

॥ సావిత్రాణిహవిరదస్తుదేవాః ॥

॥ హరిఃఓమ్ ॥

॥ తభుత్ ॥

॥ శ్రీకృష్ణార్జుణమస్తు ॥

॥ పఞ్చమకాణ్డే ప్రథమప్రశ్నస్సమాప్తః ॥